

Historia ya Falsafa

49 Maoni kwa David Hume

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Sawa, nilisema mara ya mwisho kwamba tungeanza leo kwa muhtasari wa maadili ya Hume ili kutoa fursa ya majadiliano, maoni, na inaonekana kwangu kwamba hii ni njia sahihi katika hali yoyote ya kuwatambulisha wanafalsafa wa hisia za maadili wa karne ya 18 ambao tumewarejelea njiani. Kwa hivyo wacha nianze na muhtasari wa maadili ya Hume. Unapokumbuka swali la jumla ni kama maadili yanategemea sababu au hisia, sababu au hisia.

Na waziwazi, chaguo la msingi wake katika akili ni lile la John Locke na Waplatoni wa Cambridge, pamoja na ujuzi wao wa ndani, bila shaka. Kwa upande wa Hume, swali ni kuhusu tunachomaanisha kwa akili. Linahusiana na uhusiano wa mawazo na mambo ya ukweli.

Mahusiano ya mawazo, ndiyo, akili inaweza kukusaidia kufafanua maneno ya kimaadili na kuunganisha dhana za kimaadili. Ni hayo tu. Na kwa upande wa mambo ya kweli, inaweza kusaidia katika matarajio ya majaribio, utabiri wa matokeo, hivyo msisitizo wake juu ya kanuni ya manufaa.

Lakini anapofikia hatua hiyo, jambo la msingi ni kwamba mambo ya ukweli yanaweza kukuambia ni nini, kwa kweli, hali unayokabiliana nayo. Ni nini kinachoweza kutokea ikiwa utachukua hatua fulani? Lakini unatokaje kwenye 'ni' hadi kwenye 'lazima'? Na ni sifa ya David Hume kwamba katika historia ya maadili, yeye ndiye wa kwanza kuibua swali hilo.

la ni-lazima, kama tunavyoliita. Hapo awali, ilidhaniwa kwamba kuna ukweli fulani wa kimaadili usio na upendeleo, unaopatikana kiakili ambao hubeba hitaji lao wenyewe au vinginevyo unawakilisha hitaji ambalo Mungu ameweka juu yao ikiwa ukweli unahusu amri za Mungu, mapenzi ya Mungu. Lakini Hume, bila msingi huo wa kidini wa maadili, amejitolea kama mtetezi wa maadili kupata wajibu wa kimaadili kutoka kwa kitu kingine chochote zaidi ya majaribio.

Unaona? Unapataje stahili kutoka kwa is? Na hili ndilo tatizo linalosumbua nadharia ya maadili inayozingatia majaribio kuanzia siku za Hume hadi, oh, katikati ya karne ya 20. Tutarudi tena na tena. Inaonekana kwangu kwamba tatizo linahusiana na ukweli kwamba ujasusi ambao Hume anazungumzia kimsingi ni mbinu ya sayansi ya majaribio.

Anaiona kama mbinu ya Newton. Kwa hivyo tatizo ni kwamba dhana ya karne ya 18 ya mbinu ya kisayansi ni kwamba mawazo ya kisayansi, mbinu ya kisayansi, haina

thamani yoyote. Wewe Au ukipenda , kwamba ulimwengu ambao sayansi inachunguza, ulimwengu wa Newton, ni ulimwengu usio na thamani.

Ulimwengu wa ukweli usio na thamani. Na kwa kweli, ikiwa yote uliyo nayo, katika picha ya Newton, ni chembe za maada na nguvu zisizoonekana zinazofanya kazi, basi hakuna kusudi la asili kwa ulimwengu wa asili. Unaona ? Sasa waaminio wa Mungu miongoni mwao, kama Lark Descartes hapo awali, wanaona makusudi ya Mungu yakihusika katika jinsi mifumo ya asili inavyofanya kazi.

Lakini ikiwa unacho pekee ni mifumo ya asili, una ulimwengu usio na umuhimu wowote wa kimaadili ndani yake. Unaona ? Na nadhani inafuata kwamba ikiwa ndivyo ilivyo, njia pekee ambayo maadili hutokea ni kwa sababu ya thamani yao ya kifaa kama njia ya kitu kingine, hivyo ni ya manufaa. Kama njia ya kufikia lengo fulani unayodai, nadhani, lakini bado una swali la jinsi unavyopata stahili, unachopaswa kufanya, stahili kutoka kwenye stahili.

Kuna wajibu wa kimaadili. Sasa ni kuhusu chanzo cha wajibu wa kimaadili pamoja na ujuzi wa kimaadili, ujuzi wa mema, ndipo anapopaswa kuvuta hisia. Kwa hivyo ingawa akili huchangia katika mambo hayo, na hasa katika suala la kujua kitu kuhusu manufaa ya njia mbadala, manufaa, ni hisia anayopaswa kugeukia ili kupata aina yoyote ya wajibu wa kimaadili.

Na unakumbuka picha tuliyokuwa tunazungumzia, ni aina gani za hisia au hisia? Mwanzoni, mvuto ni ukarimu, hisia ya kawaida ya ukarimu, inayowataka wengine mema. Hii ni tofauti na ubinafsi wa mtu kama Hobbes.

Kuna ukarimu wa asili. Kwa nini ukarimu wa asili? Anaelezeaje hilo? Saikolojia ya ukarimu ni nini? Naam, inahusisha hisia za raha au maumivu kuhusu kinachowatokea watu wengine, ambazo tunazielezea tunapozungumzia hisia za huruma. Huruma, ambayo tunahisi kwa sababu ya kufanana kwa ukweli kunakoonekana kimajaribio kati yetu na watu wengine wanaopitia nyakati ngumu, hivyo kwamba chini ya huruma, kuna kiwango kikubwa cha maslahi binafsi.

Ili kwamba ingawa ukarimu wenyewe hauwezi kupunguzwa kuwa ubinafsi, unahusiana na ubinafsi. Kuna mchanganyiko fulani wa ubinafsi na ukarimu. Sasa haya yote ni hisia, hisia za maadili, hisia za kutafakari, ukipenda.

Na ni kutokana na hili ndipo hisia ya kupaswa hutokea, ili kustahili kunamaanisha tu kwamba nahisi ninapaswa, nataka wawe na mema, na kadhalika. Na msingi wa hili ni ubinafsi unaohusiana nayo. Kwa hivyo, kwa kifupi, ni maadili ya Hume.

Na kwa hivyo sheria zinazolingana na haki, unaona, kutokana na hilo, haki ni ya manufaa katika nia yake. Anaziita sheria hizo kuwa sheria za asili. Lakini sheria za asili ni aina ya kitu tunachotaka kwa ajili ya manufaa katika muktadha huu.

Acha nisimame hapo ili nikuelezee maoni yako kuhusu kile tulichokuwa tukifanya Ijumaa iliyopita. Ndiyo? Anapata wapi sifa hizo? Ndiyo, baada ya yote, maadili yoyote ni zaidi ya maelezo ya kile ambacho, kwa kweli, watu hufanya. Hiyo si maadili.

Hiyo ni sosholojia. Hapana, ukitaka kuzungumzia maadili, unazungumzia jambo ambalo ni la kawaida. Nifanye nini? Ni nini chema ninachopaswa kufuata? Kwa nini niwe mwema? Kwa nini nifanye mema? Hilo ndilo swali, unaona.

Swali la zamani sana. Na jibu la Hume ni kwamba tuna shuruti ya ndani ya kufanya hivyo. Kwa hivyo kwa maana hiyo, sharti ni la kujiwekea, ilhali kwa Hobbes katika hali ya Leviathan, hatimaye, inageuka kuwa, ingawa inanzia katika aina ya mkataba wa kujiwekea, inageuka kuwa imelazimishwa kijamii na Leviathan.

Katika Amri ya Kimungu, maadili, ambapo sharti ni mapenzi ya Mungu, yaliyotolewa na Mungu. Lakini katika Hume, pamoja na mtazamo wake wa kimaadili, ni aina ya kitu cha kujiwekea. Hawarukii hadi hitimisho kwamba yeye ni mtegemezi wa maadili.

Hapana, kwa sababu uleule wa saikolojia kwa wote ni kwamba aina ile ile ya ukarimu ni sifa katika viwango tofauti vya wanadamu wote. Kwa hivyo anajaribu kupata msingi wa maadili, kwa wajibu wa kimaadili ambao ni sawa kwa wote. Na lazima utafute kitu kinachofanana kwa wote kwa hilo.

Na saikolojia ya binadamu ndipo anapoangalia. David. Je, hisia ya huruma hutokea kwa sababu tu ya shinikizo la maumivu katika maisha ya mtu mwingine? Je, hakuna watu katika jamii yetu wanaopata raha kwa kuwaona watu wengine wakiwa katika maumivu? Naam, hapo unaona, ikiwa ndivyo ilivyo, je, ungesema, David, kwamba kuna watu ambao ukarimu wao wa asili ni wa kujitolea kabisa, hauhusiani na raha na maumivu yao wenyewe? Basi una tofauti ya ukweli kuhusu saikolojia ya binadamu.

Ungebishana vipi na yako? Ungebishana vipi ? yake ? Naam, wakati huo huo, na tutaimba zaidi kidogo kumhusu baadaye, unaweza kukumbuka kutoka kwa kozi yako ya utangulizi, unaweza, Dave, sijui kama wengine walisoma kipande hicho hicho katika yao, lakini Joseph Butler ana jibu la kawaida kwa ubinafsi wa kimaadili, au tuseme kwa ubinafsi wa kisaikolojia, mtazamo kwamba kila mtu anafuata maslahi yake mwenyewe zaidi ya yote. Jibu lake si kwamba kuna baadhi ya vitendo vya kibinadamu ambavyo vinajidharau kabisa. Hapana.

Jibu lake ni kwamba zinaweza kuwa na marejeleo ya nafsi, lakini wasiwasi mkuu katika vitendo hivyo si ubinafsi, bali ni lengo ambalo mtu anafuatilia. Sio kujishughulisha na nafsi. Ubinafsi unasema kujishughulisha na nafsi.

Hapana, lakini hata Butler, mpinzani mkuu wa ubinafsi katika muktadha huo, hasemi hata kujitafakari. Hapana, anaruhusu hilo. Na nadhani, nadhani ukiruhusu hilo,

linapunguza hali hiyo, kwa sababu jibu la ubinafsi litasema, je, hupati kiwango fulani cha kuridhika kutokana na kuona watu wengine wakielewana vizuri wakati wewe umechangia? Unaona ? Ndiyo.

Unaona. Hapana. Inaridhisha na kufurahisha zaidi kuona watu wakiweza kujikimu kuliko kuwaona wakifa njaa.

Ni chungu ku- , unajua. Lazima uzingatie aina hiyo ya jambo. Kwa hivyo swali la kweli linakuwa moja la, je, kuna vitendo vyovyote vya kibinadamu ambavyo vinapuuza kabisa maslahi yote ya kibinafsi? Na Butler ana mwelekeo wa kusema hapana.

Unaona, ubinafsi si mtazamo kwamba kuna ubinafsi, bali kwamba ubinafsi ndio unaotawala, unaotawala, wa mwisho, unaochukua kila kitu. Kwa hivyo nadhani sina wasiwasi kuhusu hilo. Lakini nilichokuwa nikifikiria zaidi ni, badala ya mtu ambaye ni hivyo, unajua, mtu ambaye ni kinyume chake, mtu ambaye yuko peke yake, kwamba wanafurahia, wanajua wangepata raha kwa kuwaona watu wengine wakiwa katika maumivu.

Loo, mbaya. Ndiyo, mbaya. Loo.

Ndiyo, nadhani Hume angebisha hapana. Hapana, hata hivyo, na Butler na watu kama hao wanafanya hivyo pia, ingawa kuna wanyama wakali sana wanaopenda kuona watu wengine wakipiga kelele, bado wana kiwango fulani cha ukarimu kwa baadhi, ingawa ni mbwa kipenzi tu, unaona. Kiwango hicho fulani cha ukarimu hakiondoilewi kabisa.

Jambazi ambaye ana upole sana kwa watoto wake mwenyewe, lakini hafikirii mara mbili kuhusu kuwaua watu wengine wengi. Hitler ambaye alikuwa mpole sana kwa mpenzi wake. Naam, hilo ni suala la ukweli wa kisaikolojia.

Kuna kingine chochote? Sawa, unaona anachofanya Hume ? Sawa, wacha niendeleo na kusema kidogo tu kuhusu hisia za maadili za wanafalsafa wa karne ya 18. Wanne kati yao nimewataja. Kwa kweli , bila shaka, kulikuwa na mengi zaidi.

Lakini hao wanne, Earl wa Shaftesbury, Francis Hutcheson, Adam Smith, huyo ni Adam Smith wa Wealth of Nations, alikuwa profesa wa falsafa ya maadili huko Edinburgh, aliandika kitabu kuhusu nadharia ya hisia za maadili, na Joseph Butler. Joseph Butler, ambaye alikuwa kasisi wa Anglikana katika mimbari ya jiji huko London. Maandishi yake mengi ya kimaadili ambayo yametufikia ni mahubiri aliyohubiri.

Ni kama mihadhara ya kifalsafa zaidi kuliko mahubiri yoyote uliyosikia, ningesema. Lakini hiyo ilikuwa karne ya 18, nadhani. Sawa, kwa hivyo shule hii ya mawazo, wanafalsafa wa hisia za maadili.

Kama David Hume, wanaimarisha maadili katika saikolojia ya binadamu, katika saikolojia ya maadili. Wanathibitisha kwamba tuna aina fulani ya hisia za maadili pamoja na hisia tano. Aina fulani ya hisia za maadili, hisia.

Na kama tulivyoona mara ya mwisho, Hume mwenyewe anatumia msemu maana ya maadili katika kuzungumzia hisia zake mwenyewe. Sasa, falsafa hii ya maana ya maadili inaonekana kuibuka kinyume na ubinafsi wa Thomas Hobbes. Na katika suala hilo, ilichukua kijiti kutoka kwa Waplatoni wa Cambridge wa karne ya 17.

Tulizungumzia kidogo tulipokuwa tukishughulika na Locke. Waplatoni wa Cambridge, bila shaka, kwa mawazo yao ya asili, walipinga mtazamo wa kimakanika kuhusu asili. Watu wa kanisa pana katika utamaduni wa Anglikana.

Lakini kwa imani yao katika ulimwengu halisi, hivyo basi maadili halisi, Waplatoni wa Cambridge walikuwa kinyume cha 100% na Thomas Hobbes. Lakini si Thomas Hobbes pekee. Pia walipinga Ukalvini imara uliokuwa umestawi wakati wa Jumuiya ya Madola ya Cromwellian.

Hili ni kweli kwa wanafalsafa wa hisia za maadili pia katika karne ya 18. Walipingana na Ukalvini huo wenye nguvu wenye mtazamo mbaya kuhusu asili ya mwanadamu. Hilo lilisisitiza kwamba hakuna wema wa asili kwa wanadamu.

Kwamba sote tuna ubinafsi kabisa. Unaona suala linalokabili? Ubinafsi dhidi ya kujitolea. Nakumbuka nilipokuwa shule ya uzamili, nilisikia hotuba kutoka kwa mmoja wa wazao wa mwanzoni mwa karne ya 20 wa wanafalsafa hao wa maadili, Mwingereza aliyeitwa Broad, BROAD, CD Broad.

Alikuwa akitoa mihadhara kuhusu swali, ubinafsi au kujitolea? Alibishana kwamba alikuwa aina fulani ya kujitolea kwa ubinafsi au aina fulani ya ubinafsi wa kujitolea, hakuwa na uhakika kabisa ni ipi. Lakini njia ya hoja yake ilikuwa kwa kuvutia kile kilichoonekana wazi kwake. Hiyo ni kusema, tuna hisia ya maadili inayotuwezesha kutambua tunapoelewa hali ni nini kilicho sahihi.

Hisia ya maadili. Ndiyo, katika Siku ya Broad, iliitwa intuition. Kwa hivyo wazao wa karne ya 20 wa hii wanaitwa intuitionists ya maadili.

Unaona, wataalamu wa hisia za kimaadili. Broad alikuwa mmoja wao. Tutakutana na wengine kadhaa baadaye, GE Moore, WD Ross.

Lakini wanafalsafa wa hisia za maadili, wakitarajia unachokiona, wanazungumzia aina ya asili ya ukarimu ambayo ni ya asili katika unyeti wetu wa maadili. Sisi ni wakarimu kwa sababu ya hisia hii ya maadili, uwezo huu wa maadili. Ambao hutuwezesha kutambua mema na mabaya.

Kitivo cha maadili kina kazi tatu. Kinatuwezesha kutambua ubora wa maadili wa kitendo au hali. Kinatuwezesha kukubali au kutokubali kitendo au hali hiyo.

Na inatutia moyo kufanya yaliyo mema kuhusiana na hali hiyo. Kwa hivyo inahusisha utambuzi, utambuzi wa maadili, kujua yaliyo sahihi, mema. Uidhinishaji wa maadili, kufanya hukumu za maadili.

Na motisha ya kimaadili. Kwa hivyo tena, kama unavyoona, maarifa ya kimaadili huja hapo, na sharti, wajibu, hutokana na hukumu na motisha . Na ungelazimika kutafsiri wazo la wajibu au wajibu kuwa motisha , lazima nifanye hivi, motisha inayoendesha.

Sasa, kwa sababu hii, ukarimu haupunguzwi kwa mambo kama vile raha au maslahi binafsi, David. Haiondoi, lakini haipunguzwi kwa hilo tu. Haikuwa kwa ajili ya Hume pia.

ya maadili ni aina ya kitu cha sui generis. Ni tofauti; haiwezi kupunguzwa kwa uwezo mwingine wowote wa kibinadamu. Ni sehemu tu ya jinsi Mungu alivyotuumba tufanye kazi.

Kwa hivyo ingawa bado una mtazamo wa kimaadili kama ilivyo katika Hume, kuna msingi wa imani ya Mungu, ambayo hufanya motisha na uthibitisho kuwa na uzito zaidi kuliko ingekuwa vinginevyo. Sasa, ingawa hiyo ndiyo picha ya jumla kwa watu hawa wenye hisia za kimaadili, bado kuna swali kuu lililowagawanya. Swali ni kama hisia hii ya kimaadili kimsingi ni ya utambuzi au ya kihisia.

Je, ni suala la mantiki au ni suala la hisia? Swali lile lile ambalo David Hume alikuwa akilishughulikia. Na kuhusu suala hilo, wale waliosema kimsingi si la utambuzi, ni suala la ladha, ni suala la hisia, ingawa ni la ulimwengu wote, walikuwa Shaftesbury na Hutcheson, wawili wa kwanza ambao nimewazungumzia hapa. Adam Smith pia, ingawa si kamili, si waziwazi.

Lakini angalau kuna waandishi kama Thomas Reid, mwanahalisi wa Uskoti, wanaomtuhumu kwa kuwa na maadili haya ya hisia badala ya maarifa. Kwa upande mwingine, Butler na, kama tutakavyoona, Thomas Reid katika Uhalisia wa Uskoti, ambaye anafanana sana na hili kuhusu maadili, Butler na Reid wote wanasema kwamba hisia hii ni kitivo cha utambuzi, kwamba ni aina ya kujua, si aina ya hisia. Inahusisha mawazo, mawazo yaliyo wazi, badala ya hisia fulani za raha au maumivu tu.

Ladha nzuri hutoa hisia gani? Kama ni ladha, ladha nzuri ni nini? Kuridhika? Raha? Ni vigumu kuepuka neno raha ikiwa unazungumzia hisia . Kwa hivyo hili ndilo suala waliloligawanya. Sasa, kati ya watu hawa, unaweza kumpata Joseph Butler, labda, wa

kuvutia sana, askofu katika Kanisa la Uingereza, na kwa baadhi ya watu, anapendezwa kwa sababu anatumia neno dhamiri kuashiria, kutaja, hisia ya maadili.

Hisia hii ya kimaadili ambayo sote tunayo ni dhamiri. Na anajitahidi sana katika kukuza hili, na unaweza kuona jinsi inavyofanana na aina ya kitu ambacho yeye na wengine wanafanya. Dhamiri, kwa Butler, ni moja tu ya aina mbalimbali za kile anachokiita mwelekeo wa kiakili.

Mielekeo ya akili. Kwa maneno mengine, tumeumbwa na uwezo na mielekeo fulani. Kama asemavyo, mielekeo iliyotolewa na Mungu.

Mielekeo ambayo, kadri inavyofanya kazi, hutoa hisia hii ya kimaadili. Sasa, aina hizi nne za mwelekeo, kwanza kabisa, ni tamaa maalum, ambapo anaonekana kuzungumza hasa kuhusu tamaa. Tamaa za kuridhika.

Na hivyo hisia, hisia, tamaa zinazohusiana na njaa, ngono, hasira. Tamaa maalum kwa vitu maalum. Mwelekeo pia wa kujipenda.

Huo ndio ubinafsi. Mwelekeo wa ukarimu, kupenda wengine. Na mwelekeo wa nne anaouita dhamiri.

Sasa, kujipenda na ukarimu hutoa udhibiti wa busara wa tamaa zetu. Ili kwa maslahi yako mwenyewe, uweze kudhibiti ulafi wako kupita kiasi. Kwa ukarimu, utadhibiti hasira yako.

Na kadhalika. Kwa upande mwingine, dhamiri ni mwelekeo wa kusawazisha kujipenda na ukarimu. Unaona, ikiwa una kanuni mbili, kujipenda na ukarimu, kujaribu kuongoza tamaa, unajuaje kwamba kujipenda hakutakuwa na nguvu? Na utageuka kuwa aina ya mnyama mwenye ubinafsi kabisa.

Au kwa kutojituma kabisa huwezi kufanya kazi. Naam, hapo ndipo dhamiri hudumisha usawa katika kuchagua malengo na njia za kufuata malengo hayo. Dhamiri ina utambuzi kwa maana kwamba inatusaidia kutambua, kuona usawa sahihi ni upi, lakini pia ina mamlaka kwa kuwa inakubali au haikubali.

Inakutia moyo. Na ni kutokana na kipengele hiki cha mamlaka cha dhamiri, kile ambacho mwalimu wangu alikuwa akikiita mchomo wa dhamiri. Dhamiri yako inakuchoma.

Ni kutokana na dhamiri hiyo, unaona, kwamba sharti linakuja. Naam, hii ni aina nyingine ya saikolojia ya maadili, inayofanana sana na ya David Hume. Labda kuna tofauti mbili katika kesi ya Butler.

Moja ni msisitizo wake juu ya kipimo cha busara, kipimo cha utambuzi cha hisia ya maadili, kinachoitwa dhamiri. Na pili ni ukweli kwamba mielekeo, muundo wa akili ya mwanadamu, mielekeo ya akili, tamaa, na kadhalika, vimekusudiwa na Mungu kufanya kazi kwa njia fulani. Kwa hivyo mtu mwema ni yule anayefanya kazi kwa njia bora zaidi iwezekanavyo.

Mwanadamu anayefanya kazi vizuri ni mwanadamu mwema. Hilo linasikika kama Aristotle. Unakumbuka dhana ya Aristotle kuhusu mema kama furaha? Je, utendaji kazi mzuri wa kiumbe mwenye akili timamu ni katika maisha yote? Unaona, utendaji kazi wa maisha yote unapatana na akili.

Kwa hivyo inaonekana kuwa na ladha ya Aristotle, lakini ni saikolojia ya maadili ya aina hii. Sawa, labda hiyo inatosha kuwaona wanafalsafa wa hisia za maadili kwa sasa. Walikuwa kitu cha utafiti mwingi.

Sasa zinavutia zaidi kama athari za kihistoria dhidi ya watu kama Hume na Hobbes. Zaidi kama matarajio ya ufahamu wa kimaadili wa karne ya 20. Zaidi kama kuanzisha mjadala kuhusu maadili yasiyo ya utambuzi dhidi ya yale ya kihisia.

Lakini watu wa kuvutia na muhimu. Nadhani moja ya mambo wanayofanya ni kutusaidia kuona kwamba mtazamo wa kimaadili, maadili yanayotegemea saikolojia ya maadili, yanaweza kutoa maadili ya jumla, tofauti na maadili ya jamaa. Hiyo ni kweli kwa Hume, lakini ni zaidi, nadhani, kwa watu hawa.

Unaweza kujiuliza kuhusu matumizi ya kibiblia ya neno dhamiri. Nina mwelekeo wa kufikiria kwamba Butler ameingiza mengi zaidi katika neno dhamiri kuliko Agano Jipya. Ambapo, kama sijakosea, neno lenyewe, ambalo ni synodesis, kitenzi ideo, na kihusishi jua, pamoja linamaanisha tu uwezo wa kuona mambo pamoja, kuweka mbili na mbili pamoja, kufanya hukumu.

Neno la Kifaransa la ufahamu ni dhamiri tu. Ufahamu ni dhamiri. Unaona, ni kwamba tu kuna uwezo wa kufanya hukumu, kuona, kuweka mbili na mbili pamoja.

Na inaonekana kwangu kwamba maana hiyo ya msingi inakaribiana sana na matumizi ya kibiblia ya neno hilo. Dhamiri hakika si aina isiyo na dosari ya mambo ya Pinocchio ambayo hadithi za kizushi zinayo. Ni kitu ambacho kinaweza kufifishwa na kuwa si sahihi sana, na kinahitaji kufahamishwa.

Kwa vyovyote vile, Butler anaendelea zaidi ya hapo, nadhani. Inaonekana kwangu kwamba bado hajibu swali la kwa nini. Na ikiwa ni jambo la kawaida zaidi, je, hakupaswi kuwa na jibu la kwa nini? Ndiyo, nadhani lipo kwa njia kadhaa.

Moja ni hili. Hizi zimetolewa na Mungu kwa kusudi la kutoa mwongozo wa maadili. Kwa hivyo, inapaswa kuwa sawa na Mungu anavyosema ifanye.

Na mwingine yuko hapa chini kuhusu kukubali au kutokubali hili. Kwa sababu ikiwa hisia hii ya maadili ni uwezo wa kutoa hukumu za maadili, hii ni sawa, inapita kawaida, hiyo ni mbaya, usifanye. Basi ni ya ndani kabisa katika kukubali, hisia ya kukubali, kutokubali.

Kwa hivyo jinsi unavyofanywa ufanye kazi ndivyo inavyofanya kazi. Nadhani hivyo ndivyo angejibu. Na ukiona hilo ni jambo la ajabu kidogo, ningeona ni vigumu kumpongeza, jiulize kama kuna mtu yeyote hapa, au kwa jambo hilo kupata hadhira kubwa zaidi, aina yoyote ya hadhira mchanganyiko, mtu yeyote hapa anayekubali kimaadili kuwatesa watoto wachanga wasio na hatia kwa furaha ya kikatili ya kuwaona wakipiga kelele kwa mateso na kuwaona mama zao wakichanganyikiwa kwa uchungu.

Ni wazi kwamba kuna mambo ambayo kila mwanadamu atayapinga. Naam, ni aina hiyo ya jambo la kisaikolojia linalosababisha hili. Labda kuna tofauti katika hilo.

Kama vile sehemu za Ushetani ? Ndiyo. Na kisha swali linatokea, unafanya nini na baadhi ya tofauti hizi? Je, unapata tu kesi zingine ambapo ni za ukarimu? Au je, katika kesi hizo, unasema, kama ninavyofikiri Butler angefanya, kuna kitu ambacho hakifanyi kazi vizuri? Na tuna njia hiyo ya kuizungumzia katika saikolojia ya maadili leo.

Tunasema kuna watu fulani ambao, kwa sababu yoyote ile , hawafanyi kazi kimaadili. Hawana uwezo wa kusema mema na mabaya. Hawana unyeti wa kimaadili hata kidogo.

Inaonekana kwamba, kwa sababu zozote za kisaikolojia au kibiolojia. Troy. Nashangaa jinsi wewe, hasa, usivyo na hisia ya kimaadili ya mantiki, jinsi wanavyoweza kupata maadili muhimu, namaanisha kanuni, maadili ya ulimwengu wote kutoka... Maudhui yake.

Je, ni kwa kiasi gani tunaweza kukubaliana kuhusu mantiki hiyo ya kimaadili? Ndiyo. Ndiyo. Hilo ni swali linalofaa sana.

Lakini nadhani, kama ilivyo kwa swali lingine lolote linalouliza kuhusu kinachohusika na kinachohusu ulimwengu wote, lazima utofautishe. Unamaanisha je, wote wangeshughulikia kesi hizi kwa njia sawa , au kesi fulani? Unazungumzia kesi fulani? Unazungumzia sheria za jumla kuhusu maeneo ya uwajibikaji? Kama sheria dhidi ya mauaji? Kunaweza kuwa na tofauti katika baadhi ya matukio, lakini sheria dhidi ya mauaji. Au unazungumzia kanuni zisizo na tofauti? Kama kanuni ya ukarimu.

Kwa sababu haijalishi msingi wa kanuni hizo ukoje, utegemezi wa kimaadili utatokea katika baadhi ya hizi. Na nadhani wanafalsafa hawa wa hisi ya maadili wanasema

kwamba kile kilicho wazi kwa wote kipo. Kwa ujumla, kanuni za maadili kama ukarimu.

Kama vile ubinafsi mdogo. Hizo ni kanuni za jumla za maadili zinazozalisha sheria za jumla. Namaanisha, kile kinachounda ukarimu ni cha kibinafsi sana.

Hapana, kinachomaanisha ni kufanya kile unachoamini kuwa ni kizuri kwa watu wengine na kukifanya kwa nia ya kutenda mema. Sawa, lakini kile unachoamini kuwa ni kizuri ni cha kibinafsi. Ah, ndio, lakini unaona, kile unachoamini kuwa kizuri kitategemea visa vingi katika maadili yoyote.

Chukua amri, usiue. Kuua ni nini? Je, kunajumuisha kula kuku? Je, kunajumuisha kukata nyasi? Unaona ? Hapana, lazima uifafanue. Na kuifafanua katika muktadha katika kesi ya amri, ni wazi kwamba kwa kanuni ya jumla dhidi ya kuua, kuna tofauti zinazoruhusiwa katika muktadha wa Kilawi kwa sababu mbalimbali.

Kwa hivyo hilo ni suala la vipimo. Lakini unaona, utegemezi wa kimaadili unasema hakuna kanuni za ulimwengu wote hata kidogo. Ufafanuzi wa utegemezi wa kimaadili, ambao unaupata, au uteuzi kutoka kwa Ruth Benedict ulio katika maandishi ya utangulizi ninayotumia, unafafanua utegemezi wa kimaadili kama mtazamo kwamba hali zote za mazingira, sawa, hiyo si ufafanuzi wa utegemezi wa kimaadili ambao mtaalamu yeyote wa maadili atakubali.

Unaona, kwa sababu tunatambua kwamba kuna tofauti za hali kulingana na hali ya kiuchumi, hali ya hewa, na kadhalika na kadhalika kulingana na baadhi ya imani na desturi. Hakuna atakayedai kwamba imani na desturi zote za kina ni sawa kwa wote. Kibiblia, mfano halisi wa hilo ni biashara ya kula chakula kilichotolewa sadaka kwa sanamu.

Unaona, hilo ni jambo la kitamaduni kulingana na muktadha na kadhalika na kadhalika. Hapana, kwa hivyo mrelativist atasema kwamba haya yote ni ya jamaa . Sasa utapata mrelativist mwenye msimamo mkali sana, kama baadhi ya Waujenzi wa Upya , ambaye atajaribu kufafanua hadi hapa ni jambo la kawaida .

Unaona. Lakini inaonekana kwangu kwamba maadili ya kibiblia yanasisitiza hapa. Bwana anataka nini kutoka kwako? Kutenda haki, kupenda rehema, unapotembea kwa unyenyekevu na Mungu wako.

Na kisha inaelezea hilo kuhusu maeneo ya jumla, kama ilivyo katika Amri Kumi. Ambayo, hasa , kunaweza kuwa na baadhi ya mambo yasiyo ya kawaida. Kama ilivyo kwa adhabu ya kifo katika Agano la Kale.

Kwa hivyo nadhani ukiwauliza wanafalsafa wa hisia za maadili ni nini hasa, na kama wanaweza kudumisha kanuni ya jumla ya ukarimu na ubinafsi mdogo, basi katika suala hilo wamevunja utegemezi. Ndiyo, Hume pia. Ndiyo, Hume pia.

Huenda hakufanya hivyo kwa njia ambayo ungependa afanye, lakini amefanya hivyo. Hapana, nadhani ni kurahisisha kupita kiasi maadili ya Kikristo kusema katika maadili ya Kikristo kwamba kila kitu ni kamili. Hiyo si kweli kabisa.

Hiyo sivyo ilivyo. Yetu ni ukamilifu wenye kikomo, nauita. Sawa, kuna kitu kingine chochote kuhusu falsafa hii ya maadili? Loo, niseme kwamba watu kama Butler na wengineo, wanapoifanyia kazi, watajaribu kupata sheria za jumla na kuzitumia katika kesi.

Na katika mfano wa CD Broad, jamaa niliyemsikia miaka kadhaa iliyopita, tabia yake, unaona, kwa kuzingatia kanuni za jumla, ilikuwa kushughulikia kesi fulani. Na alipopitia na kufikia hatua moja katika mchakato wa kufanya maamuzi, baada ya kupitia mambo yote ya kuzingatia, angesema, inaonekana kwangu kutokana na kanuni hii kwamba ni dhahiri kabisa kwamba hiki na hiki ndicho kitu cha kufanya. Sasa, wacha niseme jambo moja zaidi kuhusu mbinu hii ya ufahamu wa maadili.

Inanishangaza kwamba kuna aina mbili tofauti za ufahamu wa kimaadili au falsafa ya hisia za maadili inayokata keki kwa njia tofauti. Kuna aina moja ambayo hufanya kanuni za jumla zijulikane kihisia kwa hisia hii ya maadili. Kuna nyingine ambayo inaonyesha kwamba unachofanya katika kesi fulani kinakuwa dhahiri kwa hisia za maadili.

Na kisha nadhani kungekuwa na baadhi yatakayochanganya hayo mawili. Nadhani wataalamu wa ufahamu wa karne ya 20 wanazungumzia hili. Ni kanuni za jumla zinazojulikana kihisia.

Nadhani Butler na watu wenye hisia za maadili ndio hivyo, lakini wanaweza kuendelea na visa maalum pia. Nilimtaja GE Moore kama mtaalamu wa hisia za ndani wa karne ya 20. Anasema kwamba dhana ya wema ni dhana ya hisia.

Hiyo ndiyo kanuni yake. Utafanya nini katika kesi fulani? Kwa Moore, hiyo ni uamuzi wa manufaa. Sio rahisi kuelewa.

Ndiyo inayoongeza uzuri. Naam, hiyo ni mambo ya kozi ya nadharia ya maadili kwa baadhi yenu mwaka ujao. Sawa, acha niiondoe hii kidogo.

Sasa, tuelekeze mawazo yetu kwenye epistemolojia ya David Hume na majibu ya uhalisia wa Uskoti. Mojawapo ya maswali ambayo huenda yalikuwa yamejificha nyuma ya akili yako au labda kujaza sehemu ya mbele ya akili yako wiki iliyopita ilikuwa jinsi ya kuepuka shaka ya David Hume, kutokana na hitimisho la shaka

analotoa kutoka kwa nadharia ya mawazo, nadharia ya uwakilishi wa maarifa. Je, shaka ni matokeo yasiyoepukika, kimantiki? Na je, saikolojia ya imani ya Hume ndiyo njia pekee ya kuepuka hilo kuwa hitimisho la mwisho? Je, saikolojia yake ya imani ndiyo njia pekee ya kutoka? Acha niseme majaribio matano yaliyojitokeza katika mawazo ya baada ya Hume.

Ili kushughulikia suala hili la epistemolojia. Sasa, moja wapo bila shaka ni la Hume. Hiyo ni kusema, saikolojia ya imani ambayo ina msingi wa vitendo wa imani.

Hiyo ni kusema, kuna mambo fulani ambayo hufanya kazi rahisi kuamini. Inafanya kazi kisaikolojia kuamini. Kwa kweli, kadiri tamaa zinavyochukua mkondo wake wa kawaida, itakuwa jambo la kawaida zaidi duniani kuamini.

Na kwa hivyo kufuatia saikolojia hii ya imani, kinachojitokeza ni aina ya vitendo. Aina ya saikolojia ya imani inayoongoza kwenye vitendo, au ambayo inaendana na vitendo. Sasa, watu mbalimbali ninaowafikiria hapa.

Kesi iliyo wazi zaidi ni William James, mtaalamu wa vitendo wa Marekani. Baadhi yenu huenda mmekutana na insha yake inayoitwa Mapenzi ya Kuamini. Kama hamjafanya hivyo, huenda mtakutana nayo. wakati mwingine .

Ambapo anasema tu kwamba ikiwa katika suala fulani hakuna uzito wazi wa ushahidi au hoja upande mmoja au mwingine, unageukia misingi ya shauku ya imani. Shauku kwa maana ya Hume. Hiyo ni kusema, kwa misingi isiyo ya kiakili.

Na hivyo basi imani inakuwa matokeo tu ya muundo wa kisaikolojia wa mtu mwenyewe. Haijulikani wazi kama, kwa James, anakusudia hilo liwe muundo wa kisaikolojia wa ulimwengu wote au wa jamaa . Na inaonekana kwamba katika baadhi ya insha anasema moja, katika baadhi ya insha anasema nyingine.

Lakini angalau imani ni kazi ya muundo wa kisaikolojia. Njia ya vitendo. Aina ya awali ya saikolojia ya imani kuliko William James, na isiyo ya vitendo sana, ni John Henry Newman.

Katika karne ya 19 huko Oxford. Nani aliandika kitabu kinachoitwa A Grammar in Aid of Ascent? A Grammar in Aid of Ascent.

Nadhani karatasi iliyochapishwa bado inaitwa Sarufi ya Kupanda. Hilo tu. Anachofanya hasa ni kutofautisha kati ya aina mbili za uhakika anazojiita uhakika na uhakika.

Uhakika na uhakika. Ambapo uhakika unahusiana na uhakika wa kimantiki. Uhakika wa kuonyesha.

Na uhakika unahusiana na uhakika wa kisaikolojia. Na kama unavyoweza kutarajia, anasema kwa uhakika badala ya uhakika katika mambo hayo. Sawa, hiyo ni njia moja, saikolojia ya imani inayofanya kazi kwa vitendo.

Mtazamo kwamba kuna baadhi ya imani ambazo haziepukiki kisaikolojia. Kisaikolojia, haziepukiki. Kimantiki, zinaweza kuepukika, lakini kisaikolojia, haziepukiki.

Sasa utagundua kwamba kitu kama hicho kinawapitia wahalisia wengi wa baadaye pamoja na wahalisia wa Uskoti. Utawakuta wakisema, kwa mfano, kwamba ikiwa mtu haamini katika uhalisia wa ulimwengu wa nje, vitu vya kimwili, unampa glasi ya arseniki na uone atafanya nini. Mambo ya aina hiyo.

Ni wazi kwamba kutoamini kwao si kutoaminiana wanayoishi nayo. GE Moore anasema wakati mmoja kuhusu msomi wa Uskoti ambaye alisema kwamba wakati si halisi. Inaonekana, anaposema kwamba alikula kifungua kinywa kabla ya kutoa hotuba, hakumaanisha hata kidogo.

Hakumaanisha hivyo hata kidogo. Naam, alimaanisha nini? Na ni wazi kwamba, vitendo vya lugha na vitendo ni vya aina fulani kwamba kuna uthibitisho fulani tunaotoa katika mchakato huo. Na ni jambo la kushangaza ikiwa watu wanakataa wanaposema kile wanachokithibitisha kwa vitendo.

Kwa hivyo, vitendo vinahusika na vipimo vya vitendo, kutoweza kuepukika katika vitendo. Njia mbadala ya pili dhahiri ni kukataa nadharia ya uwakilishi. Unajua mtazamo tulioupata katika Descartes na Locke, na kufuatia hilo, lengo la moja kwa moja la mawazo yetu ni mawazo tu.

Na tukitaka kurejelea kitu chochote kisicho cha akili, tunapaswa kuwa na uthibitisho kwamba kipo. Sasa wazo hilo kwamba mawazo yanatuweka mbali na uhalisia litakuwa nadharia ya uwakilishi . Na njia mbadala ni kukataa hilo.

Kwa maneno mengine, kudumisha aina ya ufahamu wa moja kwa moja, uhalisia wa moja kwa moja . Uhalisia wa moja kwa moja. Na hivyo ndivyo hasa hawa wanahalisia wa Uskoti wanavyofanya.

Wanakataa nadharia ya uwakilishi , nadharia ya mawazo, waziwazi, na kujaribu kubishana kwa uhalisia wa moja kwa moja. Kwa hivyo tutarudi kwenye hilo kwa ukaribu zaidi baada ya muda mfupi tu. Njia mbadala ya tatu ni kukataa atomi ya nadharia ya mawazo.

Unaona, Locke na Hume wote wanasisitiza kwamba mawazo rahisi hutujia kwa siri, moja baada ya jingine. Mlio. Mlio.

Mlio. Na kuchanganya mawazo ni jambo lingine. Hatuoni mawazo changamano mara moja.

Tunafanya uunganishaji, kulingana na Hume, kwa kanuni za uhusiano ambazo hatuwezi kuhalalisha, kama vile chanzo na athari. Unaona. Naam, ni wazi, njia mbadala moja ni kukataa kwamba atomi ya mawazo tofauti na kudumisha kwamba uzoefu hutujia zaidi kama gestalt kuliko kama mfululizo wa vichocheo tofauti vya kitabia.

Unaona. Hiyo ni kusema, kitu kizima kilichopangwa. Kitu kizima kilichopangwa.

Na unajua vya kutosha kuhusu saikolojia ya Gestalt kujua kwamba ushahidi wa majaribio unaonekana kupendelea mtazamo huo wa uzoefu badala ya mtazamo wa atomiki katika suala la hali. Kwa hivyo, kukataa atomiki ya mawazo. Kwa hivyo itabidi ubishane kwa njia hiyo kwamba tuna ufahamu wa moja kwa moja wa vitu vyote, sio tu wa viambato vya atomiki.

Kwa hivyo, ufahamu wa moja kwa moja wa mahusiano, kama vile uhusiano wa kisababishi. Na hivyo ndivyo hasa wanavyofanya wanaharakati wa Uskoti. Wanachukua njia zote mbili hizo.

Sawa. Jambo la nne, waziwazi kabisa, ni kukataa uwakilishi wa majina. Uwakilishi wa majina wa Hume na Berkeley.

Na kurudi angalau kwenye dhana kama Lockhead. Kwamba tunaweza na kwa kweli tunafurahia mawazo ya kufikirika kama vile wazo la dutu, wazo la nafasi, wazo la wakati, na kadhalika. Na kwa njia hiyo kukuza mpango wa jumla wa dhana ambao, kama mpango wa jumla, unaweza kuwa na marejeleo ya majaribio ingawa baadhi ya dhana za viambato huenda zisiwe na marejeleo ya haraka.

Na nadhani unapata kitu kama hicho katika wahalisia wa Uskoti, ingawa si waziwazi kama ilivyo kwa wafikiri wa baadaye. Wafikiri wa baadaye. Tunapomfikia Whitehead, ni wazi sana katika kesi yake.

Kuna mguso wa hilo katika Immanuel Kant, kwa njia, hakika katika Hegel. Na kisha njia mbadala ya mwisho, bila shaka, nambari tano, ni kukataa ujasusi wenyewe. Dai kwamba ujuzi wetu pekee wa ukweli unatokana na uzoefu.

Kukataa ujasusi. Ambayo ingehusisha kuanzisha kanuni za awali. Kama Aristotle alivyofanya.

Kanuni za kimuundo, kategoria. Au kama Plato alivyofanya, mawazo ya ndani. Naam, Kant anafuata njia hiyo.

Kant anaanzisha kanuni za awali pamoja na mchango wa majaribio. Na, bila shaka, kinachobaki kuonekana tunapomfikia Kant, labda mwishoni mwa wiki hii tutaanza. Lakini kinachobaki kuonekana tunapomfikia Kant ni kama njia yake ya kuanzisha kanuni za awali inakufikisha mbali zaidi ya Hume.

Na nadhani inategemea unachozungumzia katika Kant. Ukizungumzia maadili yake, labda yanazungumzia. Ukizungumzia ujuzi wa ulimwengu wa anga-saa, hauzungumzii.

Lakini ni wazi kwamba hiyo ni njia mbadala nyingine. Kwa hivyo, kuna njia mbadala za epistemolojia ya David Hume. Naam, pamoja na yake mwenyewe, tofauti zingine kuhusu vitendo.

Na kisha aina nyingine nne pia. Na tutakutana na zote tano tunapoendelea na karne ya 20.